

Å arbeide med grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er en del av den faglige kompetansen og utgjør nødvendige redskaper for læring, forståelse og faglig utvikling. Ferdighetene er også en forutsetning for å kunne vise kompetanse.

ARTIKKEL | Sist endret: 18.11.2019

---

^ Innhold på denne siden

- ↳ Fra læreplanen
- ↳ Utvikle ferdighetene gjennom fag
- ↳ Ferdighetene integrert i kompetansemål
- ↳ Aktuelle ressurser

Fra læreplanen

Læreplanverket definerer fem grunnleggende ferdigheter:

- Lesing
- Skrivning
- Regning
- Muntlige ferdigheter
- Digitale ferdigheter

Lærere og instruktører i alle fag skal støtte elevene og lærlingene i arbeidet med de grunnleggende ferdighetene. Ferdighetene har betydning for utviklingen av elevenes og lærlingenes identitet og sosiale relasjoner, og for å kunne delta i utdanning, arbeid og samfunnsliv.

Skolen skal legge til rette for og støtte elevenes utvikling av de fem grunnleggende ferdighetene gjennom hele opplæringsløpet. Overordnet del 2.3

Elever på 1. til 4. trinn som står i fare for å ikke ha forventet progresjon i lesing, skriving eller regning, skal raskt få egen intensiv opplæring.

Opplæringslova § 11-3 / Privatskolelova § 3-4 d

Utvikle ferdighetene gjennom fag

De grunnleggende ferdighetene er en del av kompetansen elevene og lærlingene skal utvikle i det aktuelle faget, og skal være en integrert del av opplæringen elevene og lærlingene får. Ferdighetene hører hjemme i alle fag, men fagene spiller ulike roller i utviklingen av de forskjellige ferdighetene.

Hva de grunnleggende ferdighetene innebærer i det enkelte faget, er beskrevet i teksten om grunnleggende ferdigheter i delen «Om faget» i den enkelte læreplanen. I fag som går over flere trinn, beskriver denne teksten også hvordan elevene eller lærlingene skal utvikle ferdighetene (progresjonen).

Læreplanene uttrykker ferdighetene på ulik måte og i varierende grad, avhengig av hvordan ferdighetene er forstått i faget, og hvilken funksjon de har som en del av kompetansen elevene og lærlingene skal utvikle i faget.

Ferdighetene integrert i kompetansemål

I kompetansemålene inngår ferdighetene både eksplisitt og implisitt. For eksempel står det i noen kompetansemål spesifikt at elevene skal kunne regne eller skrive.

Andre kompetansemål er formulert slik at ingen grunnleggende ferdigheter er spesifikt nevnt. Et eksempel på et slikt mål er dette kompetansemålet i engelsk etter 7. trinn, der eleven skal kunne «utforske levemåter og tradisjoner i ulike samfunn i den engelskspråklige verden og i Norge og reflektere over identitet og kulturell tilhørighet». Her kan elevene for eksempel arbeide både med skriftlige og muntlige ferdigheter.

Opplæringen i faget skal totalt sett dekke de grunnleggende ferdighetene slik de er beskrevet i teksten i "Om faget", og slik de kommer til uttrykk i kompetansemålene.

Enkelte fag har et større ansvar enn andre

Enkelte fag har et større ansvar enn andre for opplæringen og utviklingen av de forskjellige ferdighetene.

- Norsk har et særlig ansvar for opplæringen i å kunne skrive og i å kunne lese, og for utviklingen av muntlige ferdigheter.
- Matematikk har et særlig ansvar for opplæringen i å kunne regne.
- Samfunnsfag har et særlig ansvar for at elevene utvikler digitalt medborgerskap.

Selv om enkelte fag har et større ansvar enn andre, betyr det ikke at elevene eller lærlingene ikke skal arbeide med ferdighetene i andre fag som en del av opplæringen i disse fagene.

Grunnleggende ferdigheter i læreplanvisningen

Filmen viser hvor i læreplanvisningen du finner grunnleggende ferdigheter.

Grunnleggende ferdigheter i læreplanvisningen

Utdanningsdirektoratet

03:07

Krav om intensiv opplæring i lesing, skriving eller regning på 1. til 4. trinn

De grunnleggende ferdighetene er nødvendige redskaper for videre læring i skolen. Skolen skal sørge for at elever på 1. til 4. trinn som står i fare for å ikke ha forventet progresjon i lesing, skriving eller regning, raskt får egen intensiv opplæring. Dette er et tiltak innenfor tilpasset opplæring, og målet er at eleven skal få støtte og oppfølging raskt, slik at utfordringene ikke får mulighet til å utvikle seg videre i opplæringsløpet.

- Veileder om tilpasset opplæring og individuell tilrettelegging

Aktuelle ressurser

Innhold og sammenhenger

- Innhold og sammenhenger i læreplaner for fag

Lesing, skriving

- Råd og kunnskap om lesing
- Støtte til å jobbe med leseferdigheter
- Språkløyper (Lesesenteret)
- Dysleksi, lese- og skrivevansker

Regning

- Støtte til å jobbe med regneferdigheter
- Regning i alle fag (Matematikksenteret)
- Matematikkvansker

Digitale ferdigheter

- Råd om god digital praksis og skjermbruk i skolen
- Teknologi og digitale ferdigheter i LK20 (kompetansepakke)
- Systematisk arbeid med digital dømmekraft (kompetansepakke)

Aktuelt regelverk

- Overordnet del 2.3 Grunnleggende ferdigheter
- Opplæringslova § 11-3 Intensiv opplæring på 1. til 4. trinn
- Privatskolelova § 3-4 d Intensiv opplæring på 1. til 4. trinn